

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Camiños e Ferrocarrís		Código	632G01027
Titulación	Grao en Enxeñaría de Obras Públicas			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Enxeñaría Civil			
Coordinación	Rodríguez Pasandín, Ana María	Correo electrónico	ana.rodriguez.pasandin@udc.es	
Profesorado	Orosa Iglesias, Pablo Rodríguez Bugarín, Miguel Domingo Rodríguez Pasandín, Ana María	Correo electrónico	p.rosa@udc.es m.bugarin@udc.es ana.rodriguez.pasandin@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>A materia permite obter os coñecementos necesarios para deseñar, construír, explotar e conservar infraestruturas lineais de transporte. En particular os firmes das estradas e as vías de ferrocarrís.</p> <p>A guía docente da materia está dispoñible en galego e castelán. En caso de discrepancia entre ambas as versións, prevalecerá a versión en castelán.</p>			
Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos</p> <p>Non se realizan cambios.</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>Metodoloxías docentes que se manteñen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actividades iniciais - Sesión maxistral - Traballos tutelados - Solución de problemas - Probas obxectivas <p>Metodoloxías docentes que se modifican</p> <p>Todas as metodoloxías mantéñense, pero as actividades iniciais, as sesións maxistrals, a solución de problemas, os traballos tutelados e as probas obxectivas pasan a realizarse de forma non presencial vía Teams e/ou Moodle.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>O correo electrónico consultarase diariamente (de luns a venres) en horario laboral.</p> <p>Os estudantes poderán solicitar (vía correo electrónico), reunións vía Teams, en horario laboral, de luns a venres, cando o precisen.</p> <p>Enviaranse mensaxes vía Moodle cando se considere oportuno.</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>Non se prevén cambios no sistema de avaliación, manteranse as actividades previstas cos seus pesos, pero realizaranse por medios non presenciais garantindo a posibilidade de participación de todos os estudantes e a realización en condicións equivalentes ás de actividades presenciais.</p> <p>Observacións de avaliación:</p> <p>Salvo que se diten por parte da UDC outras normas de obrigado cumprimento as condicións serán as indicadas na guía docente.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p> <p>Non hai modificacións. Pero só serán de aplicacións aquelas fontes ás cales se poida acceder vía Moodle.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

A26	Capacidad para la construcción y conservación de carreteras, así como para el dimensionamiento, el proyecto y los elementos que componen las dotaciones viarias básicas.
A27	Capacidad para la construcción y conservación de las líneas de ferrocarriles con conocimiento para aplicar la normativa técnica específica y diferenciando las características del material móvil.
A36	Conocimiento del diseño y funcionamiento de las infraestructuras para el intercambio modal, tales como puertos, aeropuertos, estaciones ferroviarias y centros logísticos de transporte.
B1	Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio
B2	Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio
B3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética
B4	Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado
B5	Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía
B6	Aprender a aprender.
B7	Resolver problemas de forma efectiva.
B8	Aplicar un pensamiento crítico, lógico y creativo.
B9	Trabajar de forma autónoma con iniciativa.
B10	Trabajar de forma colaborativa.
B11	Comportarse con ética y responsabilidad social como ciudadano y como profesional.
B14	Dominar la expresión y la comprensión de forma oral y escrita de un idioma extranjero.
B15	Utilizar las herramientas básicas de las tecnologías de la información y las comunicaciones (TIC) necesarias para el ejercicio de su profesión y para el aprendizaje a lo largo de la vida.
B16	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común.
B18	Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con que deben enfrentarse.
B19	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.
B20	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad.
C1	Reciclaje continuo de conocimientos en el ámbito global de actuación de la Ingeniería Civil.
C2	Comprender la importancia de la innovación en la profesión.
C3	Aprovechamiento e incorporación de las nuevas tecnologías
C4	Entender y aplicar el marco legal de la disciplina.
C5	Comprensión de la necesidad de actuar de forma enriquecedora sobre el medio ambiente contribuyendo al desarrollo sostenible.
C6	Comprensión de la necesidad de analizar la historia para entender el presente
C10	Capacidad de análisis, síntesis y estructuración de la información y las ideas.
C13	Capacidad de trabajo personal, organizado y planificado.
C18	Capacidad para aplicar conocimientos básicos en el aprendizaje de conocimientos tecnológicos y en su puesta en práctica
C19	Capacidad de realizar pruebas, ensayos y experimentos, analizando, sintetizando e interpretando los resultados

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título
---------------------------	-------------------------------------

Permite coñecer a problemática de deseño e construción dos distintos elementos dunha estrada e dunha liña ferroviaria.	A26	B1	C1
Permite o coñecemento de firmes de estradas, tanto desde o punto de vista do proxecto e construción como da conservación dos firmes.	A27	B2	C2
Permite coñecer os elementos da infraestrutura e superestrutura da vía; calcular o seu trazado e comportamento mecánico; coñecer e identificar os métodos de construción, diagnóstico e mantemento da vía.	A36	B3	C3
		B4	C4
		B5	C5
		B6	C6
		B7	C10
		B8	C13
		B9	C18
		B10	C19
		B11	
		B14	
		B15	
	B16		
	B18		
	B19		
	B20		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Explanacións	Introdución. Compactación. Capacidade de soporte. Formación de chairas. Estabilización.
2. Constitución dos firmes	Definicións. Tipos de firmes. Constitución do firme flexible e funcións das súas capas. Factores de deseño dos firmes.
3. Ligantes e conglomerantes	Introdución. Cales aéreos e conglomerantes hidráulicos e puzolánicos. Ligantes hidrocarbonados. Especificacións e ensaios.
4. Áridos	Introdución. Propiedades dos áridos grosos. Propiedades dos áridos finos. Características do esqueleto mineral. Po mineral (filler).
5. Capas granulares	Introdución. Definición e tipos. Características xerais. Materiais para zahorras. Proceso de preparación das zahorras artificiais. Posta en obra. Fallo das capas granulares.
6. Capas tratadas para bases e subbases	Introdución. Tipos e características xerais. Capas tratadas con cemento. Gravaescoria. Gravaemulsión. Gravaemulsión. Formigón magro.
7. Tratamentos superficiais	Definición e tipos. Regas sen grava miúda. Regas con grava miúda. Microaglomerados en frío.
8. Mesturas bituminosas	Definición e xeneralidades. Clasificación das mesturas bituminosas. Emprego das mesturas bituminosas en España. Reoloxía. Propiedades xerais das mesturas bituminosas. Proxecto. Especificacións e dosificación. Fabricación das mesturas bituminosas. Posta en obra. Control de calidade.
9. Pavementos de formigón	Características xerais. Tipos de pavementos de formigón. Características dos materiais dos formigóns vibrados. Proxecto. Execución. Control de calidade.
10. Dimensionamento de firmes	Introdución. Dimensionamento e cálculo. Norma 6.1-IC «seccións de firme».
11. Características superficiais (introdución)	Introdución. Medición e avaliación das principais características superficiais. Criterios de actuación.
12. Conservación (introdución)	Introdución. Inspección dos elementos da estrada. Inspección visual dos pavementos. Auscultación do firme.

13. Ampliación de estrutura da vía ferroviaria	13.1. Superestructura e infraestructura ferroviaria. 13.2. Estructuras de asento. 13.3. Xuntas e barra longa soldada. 13.4. Aparellos de vía. 13.5. Vía sen balasto.
14. Xeometría da vía	14.1. Xeometría da vía.
15. Operacións sobre a vía	15.1. Calidade xeométrica da vía. Auscultación. 15.2. Construción, conservación e renovación de vía.
16. Outros elementos das liñas de ferrocarril	16.1. Liña de contacto e circuíto de retorno. 16.2. Introducción á sinalización e os enclavamentos.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B1 B2 B10 B11 B6 B8 B19 C1 C4 C6 C13 C2	1	0	1
Sesión maxistral	A26 A27 A36 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 B20 B19 B18 B16 B15 B14 B11 B10 B9 B8 C1 C3 C4 C5 C6 C10 C13 C18 C2 C19	26	26	52
Solución de problemas	B9 B8 B18 B20 B7 C4 C18 C19	16	24	40
Traballos tutelados	B10 B11 B8 B7 C4 C10 C13	4	16	20
Proba obxectiva	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B6 C4 C13 C19	5	30	35
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Realízase unha sesión inicial para comentar o programa do curso e a organización do mesmo, presentando a bibliografía básica, a forma de avaliación e resolvendo as dúbidas que poidan ter os estudantes antes de enfrontarse á materia.
Sesión maxistral	Sesións teóricas nas que se transmiten os contidos principais da materia. Durante estas sesións se fomenta a participación dos alumnos mediante a xeración de cuestións curtas así como a proposta de exemplos prácticos.
Solución de problemas	Durante o curso realízanse periódicamente sesións durante as que se plantexan exercicios que permiten afianzar os coñecementos teóricos explicados nas sesións maxistrales. Nestas sesións soluciónanse os exercicios plantexados e resólvense as dúbidas xurdidas durante a súa realización. Estas sesións serven como base para o correcto desenvolvemento dos traballos tutelados que se realizan na asignatura.
Traballos tutelados	Presentación de diferentes exercicios e traballos relacionados cos diferentes temas da materia, que se suscitarán en clase e deberanse entregar aos profesores nas datas indicadas.
Proba obxectiva	Realízase unha proba obxectiva para comprobar os coñecementos adquiridos polos estudantes sobre a materia explicada nas sesións maxistrales e nas sesións de solución de problemas ao final do curso. Tamén se realizarán diversas probas obxectivas ao longo do curso.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva Solución de problemas Actividades iniciais Traballos tutelados Sesión maxistral	Exponse a atención personalizada para resolver as dúbidas individuais que calquera dos estudantes poida ter sobre os problemas resoltos ou calquera das cuestións teóricas expostas na materia. Por outra banda, a atención personalizada constitúe unha ferramenta para o apoio dos estudantes durante a realización dos traballos tutelados que se expoñan durante o curso. Os estudantes poderán solicitar titorías vía mail en horario laboral, de luns a venres.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B6 C4 C13 C19	Probas de avaliación de contidos teóricos e/ou prácticos realizadas tanto durante o curso como ao final da materia.	60
Traballos tutelados	B10 B11 B8 B7 C4 C10 C13	Resolución de traballos de curso e/ou prácticas expostos ao estudiantado ao longo do curso.	40

Observacións avaliación

A materia consta de dous bloques: Camións e Ferrocarrís.

Para aprobar a materia valorarase o seguinte:

1. Un traballo de curso, cun máximo da da cualificación final. A cualificación obtida neste apartado é válida tanto na primeira como na segunda oportunidade.
2. Prácticas propostas para realizar fóra de clase ou en clase. Constituirán ata un máximo de B da cualificación final. A cualificación obtida neste apartado é válida tanto na primeira como na segunda oportunidade.
3. Probas obxectivas de avaliación continua. Estarán constituídas por varios exames de tipo teórico e/ou práctico, cun valor máximo de C na cualificación final. Iranse expondo ao longo do curso.
4. Proba obxectiva de avaliación final. Estará constituída por un exame de tipo teórico (cun valor de ata D da cualificación final) e un exame de problemas, cun valor máximo de E da cualificación final. Para poder aprobar a materia, é imprescindible que a parte de teoría e a de problemas de cada bloque teñan cada unha delas unha cualificación superior a 5 sobre 10. Na primeira oportunidade, o alumnado poderá presentarse só a un bloque ou a ambos os bloques. Considérase que un/a alumno/a preséntase a un bloque nunha determinada oportunidade se realiza na devandita oportunidade a proba de avaliación final.

Actividade

Bloque de Camións

Bloque de
Ferrocarrís

Traballos
de curso (A)

20%

20%

Prácticas

propostas para realizar fora de clase ou en clase (B)

20%

20%

Probas obxectivas

de avaliación continua (C)

20%

20%

Proba

obxectiva final teórica (D)

32%

30%

Proba
obxectiva final práctica (E)

8%

10%

Para aprobar a Materia é preciso obter un mínimo de 5 sobre 10 puntos en cada un dos bloques (Camiños e Ferrocarrís), sumando as cualificacións obtidas en cada un dos catro apartados anteriormente indicados.

Se un/a alumno/a preséntase na mesma oportunidade aos dous bloques, podería aprobar a materia a condición de que tivese unha nota superior ou igual a 4 sobre 10 puntos en cada bloque e a media de ambos fose superior ou igual a 5 sobre 10 puntos. Do mesmo xeito que no caso anterior, estas puntuacións refírense á suma das obtidas nos catro apartados indicados anteriormente.

No caso de que un/a alumno/a obtivese na primeira oportunidade unha cualificación superior ou igual a 5 sobre 10 puntos en calquera dos bloques, a súa nota gardarase ata a segunda oportunidade.

No caso de que o profesorado a realización dalgunha das actividades anteriores, se prorrateará o peso das demais.

Se un/a alumno/a preséntase na mesma oportunidade aos dous bloques, podería aprobar a materia a condición de que tivese unha nota superior ou igual a 4 sobre 10 puntos en cada bloque e a media de ambos fose superior ou igual a 5 sobre 10 puntos.

No caso de que un/a alumno/a obtivese na primeira oportunidade unha cualificación superior ou igual a 5 sobre 10 puntos en calquera dos bloques, a súa nota gardarase ata a segunda oportunidade.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Ministerio de Fomento (). PLIEGO DE PRESCRIPCIONES TÉCNICAS GENERALES PARA OBRAS DE CARRETERAS Y PUENTES, PG-3. PARTE 5ª: FIRMES..
- Kraemer et al. (2004). Ingeniería de Carreteras. Volumen II. McGraw Hill
- Ministerio de Fomento (2003). ORDEN FOM/3460/2003, DE 28 DE NOVIEMBRE, POR LA QUE SE APRUEBA LA NORMA 6.1-IC «SECCIONES DE FIRME», DE LA INSTRUCCIÓN DE CARRETERAS. PUBLICADA EN EL BOE Nº297 DEL 12 DE DICIEMBRE DE 2003..
- Ministerio de Fomento (2003). ORDEN FOM/3459/2003, de 28 de noviembre, por la que se aprueba la Norma 6.3-IC «REHABILITACIÓN DE FIRMES», de la Instrucción de Carreteras..
- Profesores de la asignatura / profesores da materia (). Transparencias de la asignatura / Transparencias da materia.

- García Díaz-de-Villegas (2002). Ferrocarriles. Publicaciones de la ETS de Ingenieros de Caminos de Santander
- López Pita, A. (2006). Infraestructuras ferroviarias. Barcelona: Edicions UPC
- López Pita, A (2008). Explotación de líneas de ferrocarril . Barcelona: Edicions UPC
- Alias, J y Valdés, A. (1990). La vía del ferrocarril. Bellisco
- Oliveros Rives, F.; Rodríguez Méndez, M.; Megia Puente, M (1980). Tratado de ferrocarriles II. Rueda
- Esveld, C. (2001). Modern Railway Track. MRT Productions
- Lichterberger, B. (2003). Handuch gleis Unterbau, Oberbau, Instandhaltung, Wirtschaftlichkeit. . Tetzlaff Verlag
- Profillidis, V.A. (2006). Railway Management and Engineering. Ashgate
- ADIF (). Normas ADIF Vía y Normas Renfe Vía. .
- UIC (). Fichas UIC - Normativa ferroviaria.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Infraestruturas do transporte/632G01018
Enxeñaría do Terro I/632G01020
Enxeñaría do Terreo II/632G01043

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías